

Varaždinske barokne večeri

Ideja Varaždinskih baroknih večeri dugo se rađa da bi za vrijeme proslave 140-godišnjice glazbene škole u Varaždinu poprimila već mnogo jasnije oblike. Nošena grupom građana i muzičkih entuzijasta koji osnivaju Udruženje »Varaždinsk« barokne večeri«. Ovo udruženje organizira od 1.—3. X. 1971. prve Varaždinske barokne večeri. Iduće su bile organizirane od istog udruženja i Narodnog kazališta »A. Cesarec« te Zajednice za kulturu, koja konačno preuzima sa svojim odborom i organizacijom trećih baroknih večeri od 23—30. IX. 1973.

Ovu varaždinsku ideju prihvaćaju i obilato potpomažu Radio-televizija Zagreb kao i Republički fond za unapređivanje kulturnih djelatnosti SR Hrvatske s najvišim društveno-političkim predstavnicima i muzičkim stručnjacima; kroz sve tri godine predsjednik stručnog odbora bio je prof. Vladimir Kranjčević, dirigent i direktor Muzičke škole »Vatroslav Lisinski« (Zagreb).

Mnogi su povijesni razlozi potakli ideju Varaždinskih baroknih večeri. Kulturna baština Varaždina kao najstarijeg grada sjeverne Hrvatske vrlo je bogata. Barok se u njemu javlja krajem prve polovice 17. stoljeća inicijativom domaćih majstora braće Jančić, da bi u 18. stoljeću čitav grad sa svim svojim iole značajnijim sakralnim i urbanim zgradama, kućama i namještajem bio »barokiziran«. Poznata je kulturno-umjetnička aktivnost u kazališnom i glazbenom životu u 18. i 19. stoljeću, a grad je dao i lijep broj skladatelja (Padovec, Ebner, Ružić, Stöhr...). Danas u njemu djeluje najstarija naša glazbena škola s poznatim svojim aktivnostima, Dječjim zborom, vokalnim i instrumentalnim umjetnicima, pedagoškim radnicima itd. Sve je to utjecalo na stvaranje jednog stilskog baroknog festivala, koji su, eto, prihvatili ne samo građani Varaždina već i daleko šire područje, pa i umjetnički krugovi naše zemlje i inozemstva.

Na dosadašnjim »VBV« izvođena su djela: Scarlattija, Händla, Jarnovića, Purcella, Marcella, Praetoriusa, Lottia, Giordania, Viseea, Bacha, Lukačića, Bajamantija, Ivančića, Corellia, Sibencanina, Jelića, Restia, Sorkočevića, Fascha, Caldare, Vivaldia, Vanjhala, Wernera, Ebnera, Schütza, Buxtehudea, Fuxa, Telemanna i Monteverdia.

Nastupali su: Nevenka Petković-Sobjeslavski, Damir Kukulj, Jurica Muraj, Ruža Pospis-Baldani, Mladen Raukar, Marija Rožman, Josip Novosel, Rajka Dobronić, Milan Grakalić, Marijana Radev, Anđelko Klobučar, Nada Puttar-Gold, Marijan Jurišić, Kruno Cigoj, Željko Marasović, Vladimir Kranjčević, Marijan Žuber, Dječji zbor Muzičke škole Varaždin, Zbor i orkestar Muzičke škole »Vatroslav Lisinski« Zagreb, Komorni studio Zagrebačke filharmonije i Lovro Matačić, Komorni zbor i orkestar RTV Zagreb i Anton Nanut sa Vladimirom Ruždakom, Tomislavom Neralićem i Josipom Novosel, Collegium musicum-Zagreb sa Mirjanom Bohanec, Theom Tabakom, Ivom Olupom, Marijan Kobetić, Vladimir First, Branko Košir, Mladen Raukar, Radmila Bakočević, Zvonimir Krnetić, Tugomir Franc (Beč), Ana Primorac-Ladavac, Antun Augustinčić, Antun Celio Cega, itd.

Treće »VBV« predstavljaju nam dosada nepoznata djela varaždinskog skladateljskog kruga s kraja 18. stoljeća, čiji je izbor i transkripciju kao i obradu izvršio muzikolog Dr. Lovro Županović, a izdalo Društvo hrvatskih skladatelja. Inicijator je bila Muzička škola Varaždin, a pomogli su Fond za kulturu SRH i Općina Varaždin. U taj pothvat ugrađen je neumorni istraživački rad pok. prof. Krešimira Filića s njegovom knjigom »Glazbeni život Varaždina« (izdala Muzička škola Varaždin). Na taj način obogaćena je naša glazbena povijest novim dokumentima. Razumljivo je da je za ovaj prvi koncert vladao naročiti interes, a izveo ga je stilski i tehnički bezprijekorno Festivalski orkestar i zbor pod dirigentom Vladimirom Kranjčevićem sa solistima: Brankom Beretovac i Blaženkom Milić, Nadom Puttar-

-Gold, Vladimirom Ruždakom i Željkom Marasović. Druga večer bila je posvećena 100-godišnjici zgrade varaždinskog kazališta, u kom je izvedena komedija Tituša Brezovačkog »Matijaš Grabancijaš Dijak« (redatelj Borislav Mrkšić, glazba Milivoj Rihtarić, inscenacija Berislav Deželić).

Treća večer bila je u rukama dirigenta Mladena Bašića i Zagrebačke filharmonije sa četiri Bachova klavir-koncerta koje su izveli: Mirjana Vukdragović (Beograd), Stjepan Radić, Jurica Muraj i Ranko Filjak. Oba koncerta bila su izvedena u prekrasnoj koncertnoj dvorani kazališta, dok je četvrti koncert izveden u franjevačkoj crkvi, a izveo ga je »Collegium Musicum-Zagreb« uz sudjelovanje: Mirjane Bohanec, Thea Tabake, Ive Olupa, Branka Košira, Mladena Raukara i Kurta Equiluz (Beč). Peti koncert izveo je Komorni ansambl »PRO MUSICA« - Beograd u isusovačkoj crkvi sa dirigentom Đurom Jakšićem i solistima Marthom Kessler (Bukurešt), Jovanom Kolundžijom, Oliverom Đorđević i Željkom Marasović. Izvedena su djela A. Vivaldia : »Simfonia in Sol-maggiore«, »Stabat Mater«, »Godišnja doba«. Šesti koncert izveo je ponovno u franjevačkoj crkvi Festivalni zborni ansambl sa dirigentom Slavkom Zlatićem i solistima: Branka Beretovac, Nada Puttar-Gold, Josip Novosel, Vinko Paić, Daro Kalmeta, Marijan Jurišić, Anđelko Klobučar i Olga Vukmanović-Tarbuk. Izvedeni su odabrani moteti I. Lukačića »Sacrae cantiones«. Na sedmom koncertu izveo je Zagrebački kvartet (Klima-Kuzmić-Zivković-Stojanović) u Gradskoj galeriji slika »Umjetnost fuge« J. S. Bacha. Kulminacija ovogodišnjih »VBV« bio je koncert u prepunoj isusovačkoj crkvi. Zagrebačka filharmonija sa zborom RTV Zagreb, i solisti: Eva Andor i Adrienne Csengery (Budimpešta), Genia Las (Milano), Kurt Equiluz (Beč), Josip Novosel, Franjo Petrušanec, Ante Mijač pod ravnanjem Lovre Matačića izveli su Monteverdijev »VESPROM DELLA BEATA VERGINE«.

Realizaciju dosadašnjih »VBV« uspješno je obavio varaždinski »Generalturist« a dnevna štampa pokazala je izuzetnu pažnju, dok je stručna kritika visoko ocijenila »VBV« i stavila ih u sam vrh kulturnih zbivanja u Hrvatskoj. Bilo je i popratnih manifestacija: Republički zavod za očuvanje spomenika kulture SRH kao i Gradski muzej Varaždin izložili su na prošlogodišnjim »VBV« restaurirane dijelove poznatog lepoglavskog baroka priređena je izložba baroknih aranžmana cvijeća.

Smijemo se nadati da Varaždinske barokne večeri neće zamrijeti, nego će i slijedećih godina — obogaćene dosadašnjim iskustvom i obodrene postignutim uspjesima — dati svoj doprinos kulturnom životu Varaždina.

N. R.

Koncert Anđelka Klobučara u Westminsterskoj katedrali

Naš poznati koncertni majstor Anđelko Klobučar održao je 25. srpnja o. g. solistički koncert u sklopu ljetnog ciklusa orguljaških koncerata Westminsterske katedrale. Običaj je naime da uvijek na tim koncertima sudjeluje i jedan strani gost. Ove godine bio je to Anđelko Klobučar, profesor na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Na programu su bila djela domaćih skladatelja Odaka, Cipre, Kolubučara i stranih Bacha, Brittena i Messiaena. Mnogobrojno slušateljstvo pažljivo je pratilo koncert i odalo priznanje umjetniku. To je bilo još jedno priznanje najvećem orguljskom hrvatskom koncertnom majstoru Anđelku Klobučaru.

K.

VII međunarodni kongres himnologa u Dubrovniku

Od 27. kolovoza do 2. rujna ove godine održan je u Dubrovniku VII kongres Međunarodnog radnog društva za himnologiju, na kojem se je znanstveno i sustavno obrađivala tema: **Nastajanje i značenje varijanata u crkvenom pjevanju.**

Nakon službenog otvaranja kongresa i održanog referata prof. dr. Jerka Bezića: **Glagolsko pjevanje u sjevernoj Dalmaciji**, rad se kongresa odvijao u slijedećih 5 tematskih radnih krugova:

- A — Tvorevina varijanata u melodijama crkvenog pjevanja.
- B — Tvorevina varijanata unutar latinskog greg. pjevanja i u njegovom preuzimanju u druge jezike.
- C — Tekstovne varijante u crkvenom pjevanju.
- D — Tvorevina varijanata u raznim skladbama sa stalnim tekstom (Gloria u Redu mise).
- E — Opća pitanja u tvorevinama varijanata.

Za vrijeme kongresa bila je svaki dan ekumenska služba Riječi na kojoj je, uz sudjelovatelje, sudjelovao i komorni vokalno-instrumentalni sastav iz Danske. U crkvi Male Braće održao je prof. A. Klobučar koncert hrvatske orguljske glazbe od renesanse do moderne. Osim toga bilo je za sudjelovatelje kongresa upriličeno još nekoliko značajnih manifestacija: Koncelebrirana služba Božja u Katedrali, na kojoj je sudjelovao katedralni zbor pod ravnanjem prof. M. Demovića i spomenuti sastav iz Danske; Primanje kod Mons, biskupa dr. Severina Perneka uz prigodan glazbeni program, te prisustvovanje atraktivnoj izvedbi folklornog ansambla Lindo na tvrđavi Revelin. Kongres je završio vrlo lijepim i intimnim izletom u Korčulu.

Od 19 sudjelovatelja iz Hrvatske sudjelovali su karakterističnim referatima osim dr. J. Bezića još i dr. V. Zganec, dr. L. Zupanović i Mo. Lj. Galetić, a značajne intervencije u diskusiji o crkv. pučkom pjevanju i našoj Novoj crkvenoj pjesmarici pružili su dr. V. Zagorac i Mo. A. Milanović.

Opširnije izvješće o radu ovog kongresa donijet ćemo u narednom broju Sv. Cecilije.

Lj. G.

»Collegium pro musica sacra«

1969. god. u Zagrebu je osnovan sastav za izvođenje duhovne glazbe pod imenom »Collegium musicum catholicum«. Ovaj je sastav okupljao mlade profesionalne glazbenike koji su željeli dati svoj doprinos duhovnoj glazbi koja se rjeđe čuje u koncertnim dvoranama. Od 1973. sastav nastupa pod novim imenom i s novim članovima pod pokroviteljstvom Kršćanske sadašnjosti iz Zagreba.

Prvi koncert koji je »Collegium pro musica sacra« održao bio je korizmeno-vazmeni koncert kojim se ujedno sastav predstavio svojim pokroviteljima. Isti je koncert ponovljen na Cvjetnicu u kapeli Ranjenog Isusa na Trgu Republike u Zagrebu, gdje su se mladi glazbenici predstavili

široj javnosti. Slijedeći javni nastup bio je u crkvi sv. Marka u Zagrebu 1. VII. 1973. Ovim je koncertom ansambl dokazao da je spreman i sposoban i za dalekosežnije pothvate. Ustrajnim radom ovaj je sastav uspio spremirati dva izvanredno zanimljiva koncertna programa s kojima je pošao na turneju po Istri i Dalmaciji. Tijekom kolovoza ove godine sastav je održao 6 koncerata u 10 dana, putujući od Poreča do Baške Vode. Prvi je nastup bio 10. VIII. u Eufrazijevoj bazilici u Poreču. Nakon toga, 11. VIII., koncert u sv. Eufemiji u Rovinju. Slijedili su: Veli Lošinj, Zadar, Šibenik i Baška Voda. Bio je zakazan i koncert u Trogiru, no u zadnji čas morao biti otkazan radi održavanja Modifesta pred katedralom.

Za ovu napornu turneju bila su spremljena dva programa: jedan pretežno vokalnog karaktera, za crkve koje nemaju orgulja za koncertiranje, i drugi pretežno za orgulje i druge instrumente. Ansambl je nastupao sa sedam pjevača (2 soprana, 2 alta, 2 tenora i 1 bas) i tri instrumentalista (2 fagota, violina, flauta i continuo). Valja napomenuti da su dva instrumentalista ujedno i pjevači (flauta i violina). Prvi program, pretežno vokalni, sastojao se uglavnom iz skladbi klasične polifonije, gregorijanskog korala i sola (Roselli, Mozart, Viadana, Arcadelt, Lukačić, Jelić, Vidaković). Drugi program imao je veći broj orguljskih točaka (Walther, Reger, Begue, Couperin) i instrumentalnih (Vivaldi, Koncert za fagot; Corelli, Suita za fagot; Stamitz, Duet za flautu i violinu; Händel, Sonata za violinu). Ovaj bogat i zanimljiv program privukao je u svim mjestima velik broj ljubitelja crkvene glazbe. Ansambl je ispunio sva njihova očekivanja muzicirajući s lakoćom, sigurnošću i proživljeno. Neznatne slabosti u izvođenju nekih točaka (npr. pjevanje korala) bilo je obilno nadoknađeno sjajnim izvođenjem Jelićevog »Bone Jesu«, Arcadeltove »Ave Maria« ili pak Jelićeva »Cantate« i »Laetamini«. Ovdje treba svakako posebno izdvojiti »Bone Jesu« Vinka Jelića. Ova je kompozicija izvedena u pomalo neobičnom ali izvanredno uspjelom aranžmanu koji joj je davao posebnu draž: mezosopran — bariton — flauta, violina, fagot i continuo. Glasovne kvalitete dvojice solista (Cecilija Pleša i Ivica Žubrinić) kao i tehnička dotjeranost instrumentalne pratnje bili su zaista na zamjernoj visini, te je ova točka na svakom koncertu izazivala buran pljesak.

Zborne su skladbe izvedene s mnogo ukusa i posebne osjećaja za sakralni tekst. Tek na nekim mjestima, kao npr. u Vidakovićevoj Misi simplex, osjećao se nedostatak snažnije temeljne di- onice, basa. Sve solističke točke, bilo vokalne bilo instrumentalne, izvedene su profesionalno korektno, muzički dotjerano i dostojne su svakog koncertnog podija.

Nije stoga čudo što je sastav tijekom cijele turneje nastupao pred prepunim crkvama i što je u svim mjestima dobio ponudu za gostovanje dogodine. Krajem listopada 1973. pred ansamblom stoji još jedan veliki zadatak: koncert u sarajevskoj katedrali. Ova ponuda kao i protekla turneja svjedoči o kvaliteti ovog sastava. Svjedoči o jednoj novoj vrijednosti koja je nikla u našoj Crkvi i za našu Crkvu. Stoga »Collegium pro musica sacra« zaslužuje posebnu pažnju i pomoć u svom radu. Nadamo se da ona neće izostati i da ovaj sastav ima lijepu budućnost.

B. K.